

Shutterstock

HALAL OF NIET?

■ K. BENHADDOU

■ E. LE ROY

Alle vragen omtrent islam en onderwijs in Vlaanderen beantwoord.

Borgerhoff & Lamberigts, Gent, 2018, 224 p.

Veel scholen, leerkrachten, CLB-medewerkers, ouders, leerlingen ... voelen zich onzeker over hoe je in de praktijk best omgaat met vragen die een religie als de islam oproept. Wat is voor moslims 'halal' en wat niet, en waarom? Hoe ver moet je gaan om daaraan tegemoet te komen op school? Wat met de vraag naar gescheiden zwemmen, hoofddoeken, halal eten, islamitische feestdagen? In hoeverre hou je rekening met de islam in de inhoud van de leerstof? Wat zijn mogelijke tekenen van radicalisering en hoe ga je daarmee om?

Khalid Benhaddou is islamtheoloog en deradicaliseringsexpert en coördineert een netwerk van islamexperten. Emilie Le Roy is maatschappelijk assistent en criminoloog. Ze werkt als aanspreekpunt radicalisering/polarisering binnen het departement Onderwijs en Vorming. Om de schat aan ervaring en expertise die ze gedurende de afgelopen jaren hebben opgedaan niet verloren te laten gaan, besloten ze al hun kennis en voorbeelden van goede praktijken te bundelen in een boek.

In een boeiende inleiding beschrijven ze de evolutie naar globalisering die onze maatschappij doormaakt, de spanningen die dit veroorzaakt en de uitdagingen die dit met zich meebrengt. Specifiek voor onderwijs betekent dit een delicaat evenwicht zoeken tussen de diversiteit in normen, waarden, vrijheden, verworvenheden ... In een korte schets over het ontstaan van de islam wordt een inkijk gegeven in het leven en de waarden van de profeet Mohammed en hoe daaruit vier 'wetscholen' tot stand zijn gekomen. Deze berusten op verschillende interpretaties van de teksten. Ze verklaren hoe er binnen het islamitisch recht verschillende strekkingen kunnen bestaan. Dit maakt duidelijk waarom

dé moslingemeenschap niet bestaat.

In 11 hoofdstukken leiden de auteurs ons doorheen alle mogelijke knelpunten waar scholen mee worden geconfronteerd: van scheppingsverhaal en evolutietheorie tot gedwongen huwelijk, (homo)seksualiteit en transgender, zwemmen, hoofddoek, schoolafwezigheden ... Eerst krijgen we inzicht in het wettelijk kader en de grenzen waarbinnen de school moet opereren (pedagogisch kader, eindtermen, leerplannen ...). Daarna volgt het islamitisch kader (basiskennis over de islam, visies van de wetscholen en geleerden ...). Op die manier wordt duidelijk binnen welke klijntijnen overleg mogelijk is en naar een vergelijk kan worden gezocht. Ten slotte worden pragmatische oplossingen gesuggereerd en praktijkvoorbeelden gegeven over hoe scholen met een dergelijk probleem omgingen. We krijgen heel wat praktische tips, bv. over hoe omgaan met racisme aan de schoolpoort. Ook de rol van het CLB komt herhaaldelijk ter sprake.

De rode draad door het boek is dialoog. Het is een pleidooi om jongeren en hun ouders ernstig te nemen en samen met hen te zoeken naar de grondslagen van hun meningen en gedrag. Er bestaan geen eenduidige antwoorden, maar wel kan in alle situaties gezocht worden naar een oplossing met respect voor de waarden en normen van beide partijen. Tevens is het een pleidooi voor leerkrachten, leerlingenbegeleiders, CLB-medewerkers ... om verantwoordelijkheid te dragen, in het perspectief van een evolutie naar een harmonische samenleving waarin zoveel mogelijk mensen zich opgenomen voelen. 'Het is beter een kaars aan te steken, dan te klagen over de duisternis', zei de Chinese filosoof Lao Tse ooit. Dit geloven de auteurs: 'Ieder van ons heeft wel een kaarsje op zak, waarvan een klein schijnsel kan uitgaan. Bij elkaar geven de kaarsjes toch het nodige licht. En van dat licht wordt de wereld iets minder donker.'

Lieve Feys (gewezen CLB-arts, redactielid Caleidoscoop)

LEREN PRATEN MET PLEZIER.

■ E. WEITZMAN

■ J. GREENBERG

Een handboek om de sociale, spraak- en taalontwikkeling van kinderen te bevorderen.

SWP, Amsterdam, 2018, 408 p.

Dit boek is geïnspireerd op 'the Hanen Program for Early Childhood Educators and Preschool Teachers'. Het biedt een gebruiksvriendelijke gids aan om deze benadering te integreren in dagelijkse interacties en activiteiten binnen de klas. Hoewel de focus voornamelijk ligt op interventies binnen het kleuteronderwijs, zijn de principes zeker ook binnen een lagere school toepasbaar voor leerlingen met een (ernstige) taalachterstand. Kort samengevat: in het boek zijn vier observatieformulieren opgenomen zodat de informatie van het desbetreffende hoofdstuk meteen kan worden gebruikt na het invullen van het formulier. Ze bieden informatie over de mogelijkheden en de behoeften op vlak van communicatie en taal van kleuters.

Het eerste hoofdstuk met het daarbij horende observatieformulier, helpt de observator de communicatiestijl van een kind te bepalen en te achterhalen in welke situaties hij het meest/minst communiceert. Het observatieformulier uit het tweede hoofdstuk helpt je te

achterhalen in welke communicatiefase een kind zit en het biedt de mogelijkheid om zijn vermogen tot sociale interacties in te schatten.

Hoofdstuk 3 breidt hierop verder door per fase aan te geven welke houding leerkrachten kunnen aannemen opdat ze kinderen de kans geven vaker initiatieven op vlak van taal te helpen ontwikkelen. Deze tips koppelen de auteurs aan de verschillende fasen van de taalontwikkeling. Ook hoofdstuk 4, 5 en 6 bouwen verder op het stimuleren van kinderen om echte 'gesprekspartners' te worden.

In hoofdstukken 7, 8 en 9 geven de auteurs heel wat informatie over hoe je de taal van kinderen kan stimuleren alsook hun denkontwikkeling kan bevorderen. In deze hoofdstukken krijgt Nederlanders als tweede taal veel aandacht. In het laatste blok beschrijven de schrijvers hoe de ontluikende geletterdheid vorm kan krijgen met talrijke voorbeelden.

Dit boek is vlot leesbaar, maar zal omwille van het volume sommigen misschien afschrikken. Ik vind de inhoud zeker relevant voor de CLB-praktijk omdat het stimuleren van taal en taalontwikkeling in de vroege kinderjaren een erg actueel thema is. Dit boek geeft antwoord op de vraag hoe dit laagdrempelig te realiseren, vooral binnen het kleuteronderwijs. Het is erg praktisch van aard en erg aantrekkelijk van lay-out, illustraties, taalgebruik. Voor het lager onderwijs vraagt dit wellicht een 'vertaling', doch ik zie ook daar vele principes toepasbaar en zinvol.

Isabelle Majot (werkzaam in Vrij CLB Noordwest-Brabant)

WIE BEN JIJ VOOR MIJ?

■ I. DE VOS

■ V. VAN HOVE V.

Ervaringen met hulpverleners.

Gompel & Svacina,

Oud-Turnhout, 2019, 149 p.

Wat een boek is dit! Het is voor elke hulpverlener zo herkenbaar. Het doet goed eens te kunnen lezen wat er voor onze cliënten écht toe doet in een hulpverleningsrelatie. Zij spreken over hun ervaringen, hun verwachtingen, de waarden die ze belangrijk vinden en de tussenkomsten van hulpverleners die het verschil voor hen maken. Ik las woorden zoals verbondenheid, vertrouwen hebben, echte communicatie, een hulpverlener die buiten de lijnen durft te kleuren, autonomie krijgen, gewoon iets samen doen, een accepterende houding krijgen, een eerste menselijk contact, sensitief authentiek zijn, bescheidenheid, zelfonthulling, tijd krijgen om progressie te maken ... zoveel onderwerpen waar we tijdens onze opleiding tot maatschappelijk werker ook bij stilstonden maar waarbij vandaag eerder zaken zoals vraagverheldering, doelen stellen, HGD-traject, protocollen diagnostiek, juiste LARS-registratie, kwaliteitsplannen ... in beeld komen. Het was deugdzaam te lezen dat als het over hulpverlening gaat, er altijd wel dat ene element de boventoon voert: de grondhouding van de deskundige. Deze is tijdloos.

We lezen in het boek dertien verhalen van cliënten en/of hun netwerk over hun kijk op hun relatie met hulpverleners. Het zijn stuk voor stuk herkenbare verhalen, vooral voor de CLB-medewerker die werkt met kinderen en jongeren binnen de bijzondere jeugdhulp, met gezinnen met een kind en/of een ouder met een beperking, anderstalige nieuwkomers en gezinnen met een migratieachtergrond. Na ieder verhaal krijg je enkele reflectievragen om je te doen nadenken over je eigen handelen in je professionele hulpverleningsrelatie.

Het boek sluit af met antwoorden op de vraag: 'Wie ben jij als hulpverlener voor mij?' Deze antwoorden werden gebundeld in tien krachtlijnen die worden toegelicht door de metafoor van 'de sherpa'. Een belangrijke krachtlijn is o.a. het bewust tijd nemen om elkaar - cliënt en hulpverlener - te leren kennen, een relatie op te bouwen die wederkerig is. In de relatie staat de 'professionele aandachtige nabijheid' centraal. Men spreekt over een warme professionele samenwerkingsrelatie waarbij authenticiteit, gelijkwaardigheid en kwetsbaarheid aanwezig zijn. Andere krachtlijnen zijn: geloof in de veerkracht van de cliënt, heb aandacht voor de kracht van samen dingen doen, creëer verbindingen en hulpverleners dienen permanent te leren door een kritisch-reflectieve houding aan te nemen. Een boek om te lezen dus als je eens wil stilstaan bij je eigen functioneren als hulpverlener.

Vera Kiekens (werkzaam in Vrij CLB Aalst)